Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Likui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

תורה אור

זכריה יב °וספדה הארץ משפחות משפחות לבד משפחת בית דוד לבד ונשיהם לבד אמרו והלא דברים ק"ו ומה לעתיד לבא שעוסקין בהספד ואין יצר הרע שולט בהם אמרה תורה אנשים לבד ונשים לבד עכשיו שעוסקין בשמחה ויצה"ר שולט בהם על אחת כמה וכמה הא הספידא מאי עבידתיה פליגי בה רבי דוסא ורבנן חד אמר על משיח בן יוסף שנהרג וחד אמר על יצה"ר שנהרג בשלמא למאן דאמר על משיח בן יוסף שנהרג היינו דכתיב שם °והביטו אלי את אשר דקרו וספדו עליו כמספד על היחיד אלא למאן דאמר על יצר הרע שנהרג האי הספידא בעי למעבד שמחה בעי למעבד אמאי בכו כדדריש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים צדיקים נדמה להם כהר גבוה ורשעים נדמה להם כחוט השערה הללו בוכין והללו בוכין צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה ואף הקב"ה תמה עמהם שנאמר זכריה ח °כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא *א"ר אסי יצה"ר בתחלה דומה לחוט של *בוכיא ולבסוף דומה כעבותות העגלה שנאמר ישעיה ה °הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה תנו רבנן משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו אומר לו הקב"ה שאל ממני דבר ואתן לך שנאמר תהלים ב °אספרה אל חוק וגו' אני היום ילדתיך שם °שאל ממני ואתנה גוים נחלתך וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג אומר לפניו רבש"ע איני מבקש ממך אלא חיים אומר לו חיים עד שלא אמרת כבר התנבא עליך דוד אביך שנאמר תהלים כא °חיים שאל ממך נתתה לו וגו' דרש ר' עוירא ואיתימא ר' יהושע בן לוי שבעה שמות יש לו ליצה"ר הקב"ה קראו רע שנאמר בראשית ח °כי יצר לב האדם רע מנעוריו משה קראו ערל שנאמר דברים י °ומלתם את ערלת לבבכם דוד קראו טמא שנאמר תהלים נא °לב טהור ברא לי אלהים מכלל דאיכא טמא שלמה קראו שונא שנאמר משלי כה °אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך אל תקרי ישלם לך אלא ישלימנו לך ישעיה קראו מכשול שנאמר ישעיה נז °סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי יחזקאל קראו אבן יחזקאל לו *שנאמר °והסרותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר יואל קראו צפוני יואל ב *שנאמר °ואת הצפוני ארחיק מעליכם ת"ר ואת הצפוני ארחיק מעליכם זה יצה"ר שצפון ועומד בלבו של אדם והדחתיו אל ארץ ציה ושממה למקום שאין בני אדם מצויין להתגרות בהן את פניו אל הים הקדמוני שנתן עיניו במקדש ראשון והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו וסופו אל הים האחרון שנתן עיניו במקדש שני והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו ועלה באשו ותעל צחנתו שמניח אומות העולם ומתגרה בשונאיהם של ישראל כי הגדיל לעשות אמר אביי ובתלמידי חכמים יותר מכולם כי הא דאביי שמעיה לההוא גברא דקאמר לההיא אתתא נקדים וניזיל באורחא אמר איזיל אפרשינהו מאיסורא אזל בתרייהו תלתא פרסי באגמא כי הוו פרשי מהדדי שמעינהו דקא אמרי אורחין רחיקא וצוותין בסימא אמר אביי אי מאן דסני לי הוה לא הוה מצי לאוקמיה נפשיה אזל תלא נפשיה בעיבורא דדשא ומצטער אתא ההוא סבא תנא ליה כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו *אמר רבי יצחק יצרו של אדם *מתגבר עליו בכל יום שנאמר °)רק קדושין ל: רע

°) בראשית ו

רש"י

וספדה הארץ · בגמרא מפרש ומהגבה לעתיד שיספדו על משיח בן יוסף שנהרג במלחמת גוג ומגוג וכתיב משפחת בית דוד לבד ונשיהם לבד שלפי' בשעת האבל צריך להבדיל אנשים מנשים : שעוסקין בהספד · באותה שעה והמצטער אינו מיקל ראשו מהר ועוד שאין יצר הרע שולט כדקאמר קרא והסירותי את לב האבן ולקמן אמר שהקב"ה שוחטו כו' אמרה תורה כו' : כאן שעוסקין בשמחה · וקרובה לקלות ראש ועוד שיצה"ר שולט עכשיו לא כל שכן : והביטו אלי את אשר דקרו · שהכהו בחרב שלפניהם : וספדו עליו כמספד על היחיד · כאדם המספיד על בן יחיד שהיה לו ומת : צדיקים בוכים · שנזכרים בצערם שהיה להם לכבוש הרשע הזה בחייהם : כי יפלא בעיני וגו' · סיפיה דקרא גם בעיני יפלא : של בוכיא · עכביש שקורין איריינ"א : ולבסוף · משלהם נמשך אחריו ממנו מתגבר והולך בו : מושכי העון בחבלי השוא · בתחלה הוו מושכין אותו עליהם ע"י חבלים שאינן של כלום : ובעבות העגלה · חבל עבה שקושרין בו את הפרה למחרישה : אספרה אל חוק · אספר דבר זה להיות לחק ולזכרון : היום ילדתיך · היום אגלה לבריות שבני אתה : אם רעב שונאך · יצרך הרע רעב וצמא לעבירה : האכילהו לחם · הטריחהו במלחמתה של תורה דכתיב לכו לחמו בלחמי (משלי ט) : השקהו מים · תורה דכתיב הוי כל צמא לכו למים (ישעיה נה) : ישלימנו לך · שיהא שלם יצרך עמך ואוהבך ולא ישיאך לחטוא ולהאבד מן העולם : הצפוני · כמפרש צפון בלבו של אדם : פניו אל הים הקדמוני · המקדש הראשון שהוא כים שסוף הכל נקבצים שם כים שכל הנחלים הולכים אליו : ועלה באשו ותעל צחנתו · ומפני שעולה באשה וסרחון שמניח האומות ומתגרה בישראל : נקדים וניזיל באורחא · נשכים בהשכמה קודם היום השכמה קרי קדמותא בש"ס : כי הוו פרשי מהדדי · שהיו משמשי עיירות והגיעו לפרשת דרכים פירש זה לכאן וזו לכאן : אורחא רחיקא · דרך רחוקה היא בין שתי מקומותינו ואי אפשינו עוד לילך יחד : וצוותין בסימא · אילו היינו יכולים לילך בדרך אחד היה נעים צוותא שלנו : אי מאן דסני לי · אם היה שונאי מתייחד עם האשה לא היה מצי לאוקמי אנפשיה מלחמות ועל עצמו היה אומר : תלא נפשיה · נשען על בריח הדלת כאדם שמתעצב ומצטער : רע

תוספות

וכיון שהגיע לעונת אמן מניף בסודר · וכל העם עונין אמן · בערוך* קשיא ליה לרבינו נסים הא דאמר בריש גמרא דשלשה שאכלו (ברכות דף מז.) אין עונין אמן יתומה והא הכא לא שמעו הברכה אלא בהנפת הסודרין יודעין שהגיע עונת אמן וקן עונין אמן יתומה ומפרש בשם רבנן דבני מערבא שעל מי שהוא חייב ברכה קאמר ובטנייתו אמן רוצה לצאת ידי חובתו צריך שישמע ולאחר כך יענה אמן ולא יענה אמן יתומה והא דעונין אמן בהנפת סודרין היינו בקריאת ספר תורה ולא בתפלה ולא בדבר שצריך (א) מוציא רבים ידי חובתן וכן מפרש בגמרא דפירקין בירושלמי בימיה של בן בתלמא וחזן הכנסת עליה עומד לאחר מהן לקרות היה הממונה מניף בסודרין והם עונין אמן על כל ברכה וברכה ובברכות ירושלמי בסוף אלו דברים קאמר איזו היא אמן יתומה הלא אמר רב כהן כן דחייב לומר ברכה ולא ידע מה הוא עונה ורב כהן צדק גאון אמר חייב לצבור לשתוק ולשמוע כל ברכה וברכה מפי החזן ואח"כ יענה אמן לאחר שתכלה הברכה מפי המברך* ועוד יש לומר יודעים היו לשון סדר הברכות שזו לאחר זו כמנין שמונין בסדרך* :

אם ברזל הוא מתפוצץ · שנאמר וכפטיש יפוצץ סלע ותימה הא משמע שהפטיש הוא ברזל מפוצץ סלע וכמו כן קשה פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לד. ושם:) דקאמרינן מה ברזל מתחלק לכמה ניצוצות אף מקרא אחד יוצא לכמה טעמים וכן קשיא במסכת שבת פרק אמר רבי עקיבא (דף פח: ושם) מה פטיש זה מתחלק לכמה ניצוצות אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה מתחלק לשבעים לשון ובבגמרא דסנהדרין היה מגיה רבינו שמואל מחלק ולא גרסינן מתחלק ולא יתכן להגיה כן כלל דמה לו להזכיר הפטיש ה"ל למימר מה סלע מתחלק ועוד בכך דשמעתין משמע שהברזל מתפוצץ ואית דברים הכא אם ברזל הוא מפצפץ שנאמר הלא כה דברי כאש ולא מפצפץ את הברזל ואם סלע הוא מתפוצץ שנאמר וכפטיש יפוצץ סלע ורבינו תם מקיים גירסת הספרים ומפרש וכפטיש יפוצץ סלע שהסלע מפוצץ את הברזל כדאמרינן במדרש (*אגדה) מעשה באחד שקנה ספירין ולא נבדק נתנו על הסדן והכה בקורנס נבקע הסדן ונחלק

מסורת הש"ס

[ערך אמן]

[ע"ל בערוך]

[ועי' תוספות ברכות מז. ד"ה אין]

[סנהדרין לד.]

[גי' הערוך בוכיא פי' הבלי שמשליך העורב כנסם המסכת עליו השרב כורך נקרא בוכיא]

[בקדושין איתא מתחדש וכן איתא בפי' הסכה]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכיון וכו' ולא בדבר [illegible] :

גליון הש"ס

גמרא יצה"ר בתחלה דומה. עי' מדרש רבה בראשית פכ"ב: [illegible]

רבינו חננאל

ודרש וספדה הארץ משפחות וגו' אמר רב יצר הרע בתחלה דומה לחוט של בוכיא*). פי' הבלי שמשליך העכביש בגופו המסכת ועליו חשיב כורך נקרא בוכיא ובסוף דומה לעבות העגלה שנאמר הוי מושכי העון בחבלי השוא וגו' · ז' שמות נקרא יצה"ר · הקב"ה קראו רע שנא' כי יצר לב האדם רע מנעוריו' משה קראו ערל שנאמר **) ומלתם את בשר ערלתכם · דוד קראו טמא שנאמר לב טהור ברא לי אלהים מכלל דאיכא טמא · שלמה קראו שונא שנאמר אם רעב שונאך וגו' ישעיה קראו מכשול שנאמר הרימו מכשול וגו' · יחזקאל קראו אבן שנאמר והסירותי את לב האבן · יואל קראו צפוני שנאמר את הצפוני ארחיק מעליכם וגו' ***) תנו רבנן יצה"ר הצפון בלבו של אדם ארחיק מעליכם שהוא החריב המקדש ראשון ושני והניח האומות ומתגרה בישראל ובתלמידי חכמים יותר מכולם · וכל הגדול מחבירו יצרו גדול

*) נראה דצ"ל בוכיא וכ"ה בערוך ערך סכיא [illegible]

**) טעות סופר דפסוק הנ"ל ומלתם את ערלת לבבכם וכמו דאיתא בגמרא וק"ל.

***) אולי צ"ל וגם בברייתא מביא ואת [illegible]

Copyright (c) www.e-daf.com